

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

07 iunie 2016

mun. Chișinău

Colegiul lărgit în următoarea componență:

președinte

Ursache Petru

judcători

Toma Nadejda

Timofti Vladimir

Alerguș Constantin

Moraru Petru

judecînd, fără citarea părților la proces, recursul ordinar declarat de avocatul Hamureac Oxana în numele inculpatului Toma Alexandru, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 iunie 2014, în cauza penală în privința lui

Toma Alexandru Vasili, născut la 19.05.1985, originar și domiciliat s. Pelivan, or. Orhei.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. *Prima instanță: 04.04.2013 – 15.04.2014;*
2. *Instanța de apel: 21.05.2014 – 25.06.2014;*
3. *Instanța de recurs: 11.02.2016 – 07.06.2016.*

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 15 aprilie 2014, Toma Alexandru Vasili a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 27, 187 alin. (2), lit. d) Cod penal la 3 (trei) ani închisoare, fără amendă.

În temeiul art. 90 Cod penal s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei stabilite lui Toma Alexandru Vasili pe un termen de probă de 2 ani, cu obligarea de a nu-și schimba domiciliul fără consimțământul organului competent.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a reținut că, Toma Alexandru Vasili, la data de 24 noiembrie 2012, în jurul orelor 19.15, avînd scopul sustragerii deschise a bunurilor altei persoane, prin acces liber a pătruns în incinta întreprinderii SRL „Lavisa Flaga”, amplasată pe bd. Ștefan cel Mare 8, mun. Chișinău, de unde în mod deschis a sustras un pachet în care se afla lavash la

prețul de 75 lei, după care cu bunul sustras a încercat să părăsească locul comiterii infracțiunii, însă din motive independente de voința lui, fapta nu și-a produs efectul.

Acțiunile lui Toma Alexandru Vasilii au fost încadrate în baza art. 27, 187 alin. (2) lit. d) Cod penal cu indicii calificativi: *Tentativă de jaf, adică tentativă de sustragere deschisă a bunurilor altei persoane, săvârșit prin pătrunderea în încăpere.*

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea acesteia, rejudicarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Toma Alexandru Vasilii să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 27, 187 alin.(2) lit. d) Cod penal, stabilindu-i pedeapsa de 5 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis, fără amendă.

În opinia acuzatorului de stat, sentința este ilegală sub aspectul aplicării unei pedepse mult prea blânde și neproporțională faptei comise, astfel încât stabilirea pedepsei neprivative față de inculpatul Toma Alexandru nu va duce la atingerea pe deplin a scopului legii penale privind corectarea și reeducarea vinovatului, deoarece instanța de fond nu a ținut cont de faptul că cauza a fost examinată în lipsa inculpatului, din motivul că acesta s-a eschivat și se eschivează de la prezentarea în fața instanței de judecată, în privința lui, fiind pornit dosar de căutare.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 iunie 2014 a fost admis apelul declarat de procuror, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, prin care Toma Alexandru Vasilii recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 27, art. 187 alin.(2) lit. d) Cod penal a fost condamnat la 3 (trei) ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, fără amendă.

Termenul executării pedepsei, calculându-se din momentul reținerii lui Toma Alexandru Vasilii.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a reținut că, instanța de fond corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, analizând obiectiv cumulul de probe prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, corect concluzionând asupra vinovăției inculpatului Toma Alexandru Vasilii de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 27, 187 alin. (2) lit. d) Cod penal.

Verificând legalitatea pedepsei stabilite, instanța de apel a constatat că, prima instanță mult prea pripit și fără temei de fapt a conchis asupra oportunității aplicării față de Toma Alexandru a pedepsei neprivative de libertate, soluția instanței de fond având un caracter nemotivat.

În acest context, instanța de apel a considerat justificate argumentele acuzatorului de stat cu referire la blândețea pedepsei, ținând cont de rigorile art. 61 Cod penal, care indică asupra obligativității atingerii scopului legii penale la stabilirea pedepsei, dar și luând în considerație, că în privința inculpatului

Toma Alexandr nu s-au constatat careva circumstanțe atenuante prevăzute de art. 76 Cod penal.

La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de apel a ținut cont de faptul că, inculpatul Toma Alexandr Vasilii anterior a fost condamnat pentru infracțiuni similare, faptele ilegale devenind pentru el o îndeletnicire, de asemenea, și faptul că, din momentul finisării urmăririi penale inculpatul Toma Alexandr Vasilii s-a eschivat de la prezentarea în fața instanței de judecată, care a servit drept motiv pentru adoptarea încheierii, prin care s-a dispus anunțarea în căutare a inculpatului, fiind pornit dosar de căutare nr. 2013010018.

Astfel, ținând cont de circumstanțele cauzei reținute de instanța de apel, dar și scopul legii penale, care indică asupra corectării și reeducării inculpatului Toma Alexandr Vasilii, a considerat neîntemeiată soluția instanței de fond privind aplicarea față de inculpat a prevederilor art. 90 Cod penal, deoarece aceasta este ineficientă în situația dată.

6. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Hamureac Oxana în numele inculpatului Toma Alexandru, la data de 22 ianuarie 2016, care solicită repunerea în termen a recursului, casarea hotărârii atacate, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, invocând temeiul prevăzut de art. 427 alin.(1) pct.4) Cod de procedură penală.

În susținerea solicitării sale recurentul invocă faptul că, inculpatul la examinarea apelului de către procuror nu a participat, nu a avut posibilitatea de a se expune asupra apelului, din motivul că nu a cunoscut despre acest fapt.

Consideră, că pedeapsa stabilită inculpatului de către instanța de apel pentru fapta săvârșită este prea aspră, iar pedeapsa aplicată de către prima instanță este echitabilă, deoarece a dat o apreciere corectă tuturor probelor prezentate. Mai mult ca atât, prejudiciul material a fost întors imediat părții vătămate.

Menționează că, la sfârșitul lunii decembrie 2015, traversând frontiera a fost reținut de către poliția din Ucraina și la moment se află în penitenciarul din Odesa.

Totodată, recurenta solicită, repunerea în termen a recursului, motivând cu faptul că, a făcut cunoștință cu materialele cauzei la data de 23.12.2015, iar la 24.12.2015 i-au fost eliberate copiile de pe sentință și decizia instanței de apel.

7. Procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursului ordinar declarat de avocatul Hamureac Oxana în numele inculpatului Toma Alexandru, solicitând respingerea acestuia, cu menținerea hotărârii atacate, ca fiind legală și întemeiată.

8. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei, Colegiul lărgit concluzionează că, acesta urmează a fi respins ca inadmisibil, din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct.1) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să respingă recursul ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că, recursul este declarat peste termen.

În conformitate cu prevederile art. 422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Prevederile legale cu privire la termenul de recurs au un caracter imperativ, deoarece recursul declarat după expirarea termenului se consideră tardiv și nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual, dat fiind faptul că legea procesual-penală nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

Potrivit dispozițiilor art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Unul dintre scopurile legii procesual penale este asigurarea egalității pentru toate părțile interesate în procesul penal, însă acest deziderat impune disciplinarea activității procesuale, inclusiv și prin stabilirea unor termene peremptorii.

În acest sens art. 230 al. (2) Cod de procedură penală impune obligația îndeplinirii în termen a actelor de procedură, sub sancțiunea decăderii din exercițiul dreptului. Astfel, neexecutarea în termen a unui drept procesual, conform sancțiunii menționate, duce la pierderea acestuia.

Potrivit prevederilor art. 231 alin. (3) Cod de procedură penală și practica judiciară stabilită, la calcularea termenului de apel se aplică sistemul de unități libere (zile libere) cu posibilitatea prelungirii termenului pînă la prima zi lucrătoare, dacă acesta urmează să se sfîrșească într-o zi nelucrătoare. La calcularea termenului de apel, nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește.

Din materialele dosarului se constată că, judecarea cauzei în prima instanță cît și în instanța de apel a avut loc în lipsa inculpatului Toma Alexandr, în privința căruia la data de 09 octombrie 2013 a fost pronunțată încheierea de aducere silită a acestuia (f. d. 85) și primind raportul de la șeful de post a IP Orhei, procurorul a înaintat demers privind înlocuirea măsurii preventive obligarea de a nu părăsi localitatea în arest preventiv și anunțarea în căutare (f. d. 89-90).

Prin încheierea din 12 decembrie 2013 s-a admis demersul procurorului și s-a dispus anunțarea în căutare a inculpatului (f. d. 92-93) și la data de 22 aprilie 2014 instanța de judecată a fost informată de către Inspectoratul de Poliție Centru despre intentarea dosarului de căutare nr.2013010018 (f. d. 96).

Ulterior, fiind judecat apelul declarat de procuror în instanța de apel, în adresa inculpatului: sat. Pelivan, r-nul Orhei, a fost expediată citație cu aviz de recepție, care a fost restituită de oficiul poștal cu adeverința pe care este indicat: „Adresatul dat nu locuiește sat. Pelivan” (f. d. 117;118).

Reieșind din cele expuse supra, Colegiul lărgit consideră că, prima instanță și instanța de apel în mod legal au judecat cauza în lipsa inculpatului cu participarea apărătorului, respectând prevederile art. 321 Cod de procedură penală, deoarece s-a constatat că persoana pusă sub învinuire și în privința căreia cauza a fost trimisă în judecată a renunțat în mod expres la exercitarea dreptului său de a apărea în fața instanței și de a se apăra personal, precum și se sustrage de la judecată.

Totodată, Colegiul penal menționează, că după înmînarea copiei de pe rechizitoriu învinuitului Toma Alexandr și informîndu-l despre transmiterea cauzei în judecată, acesta s-a eschivat de la prezentarea în fața instanțelor de judecată, fără a comunica motivele neprezentării sale, însă atît în prima instanță, cît și în instanța de apel au participat apărătorii: Lupișor Dumitru, în baza mandatului nr.0271527 din 27 noiembrie 2012 (f. d. 27) și respectiv, Culeac-Reul Natalia în baza mandatului nr.0520808 din 09 iunie 2014 (f. d. 120), care urmau să-și respecte drepturile și obligațiile sale în conformitate cu prevederile art. 68 Cod de procedură penală.

Astfel, fiind pronunțat dispozitivul deciziei instanței de apel la data de 25 iunie 2014 în prezența participanților la proces, și anume, a procurorului Devder Djulieta și avocatului inculpatului Culeac-Reul Natalia, acestora li s-a comunicat că, pronunțarea integrală a deciziei va avea loc la data de 09 iulie 2014 ora 14:00, la care s-a prezentat doar procurorul (f. d. 121-124).

În conformitate cu art. 338 alin.(4) Cod de procedură penală, participanților care la proces nu s-au prezentat, li-au fost expediată copia de pe decizia motivată în adresa acestora (f. d. 130).

Colegiul lărgit menționează că, ulterior, nu au fost decalate recursuri împotriva hotărîrii instanței de apel, doar abia la data de 22 ianuarie 2016 este depus recurs ordinar de către avocatul Hamureac Oxana în numele inculpatului Toma Alexandr, solicitînd repunerea în termen (f. d. 143).

În acest sens, Colegiul penal relevă că, termenul de recurs este un termen procesual legal, durata lui este stabilită exhaustiv prin lege, acesta fiind absolut și avînd un caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac. Recursul declarat după expirarea termenului stabilit se respinge ca tardiv, deoarece legea procesual-penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în

termen a acestuia.

Prin urmare, Colegiul penal conchide, că recursul ordinar declarat de avocatul Hamureac Oxana în numele inculpatului Toma Alexandru urmează a fi respins ca inadmisibil, deoarece este declarat peste termen.

9. În temeiul art. 434, art. 435 alin. (1) pct. 1), art.432 alin.(2) pct.2) Cod de procedură penală, Colegiul lărgit,

DECIDE :

Se respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de avocatul Hamureac Oxana în numele inculpatului Toma Alexandru, cu menținerea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 iunie 2014, în cauza penală în privința lui **Toma Alexandru Vasili**.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la data de **07 iulie 2016**.

Președinte

Ursache Petru

Judecător

Toma Nadejda

Judecător

Timofti Vladimir

Judecător

Alerguș Constantin

Judecător

Moraru Petru